

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecia), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chisețeană, Codreana, Colțul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunată, Djina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucașfărul, Lumina, Mărgineana Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilyu-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selșgeana, Sentinela, Șercățiană, Sylvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Utoara), Târnavăana, Țibleşana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sărmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Constatări indiscutabile.

— O paralelă între bilanțurile Băncii generale de asigurare și bilanțurile altor bănci similare. —

În coloanele revistei noastre am arătat adeseori, că bilanțurile întreprinderilor de asigurare sunt neasemănat mai greu de înțeles pentru publicul mare, decât bilanțurile băncilor de credit și ale casselor de păstrare. Cele dintâi, bilanțurile întreprinderilor de asigurare au o tehnică specială, determinată parte de recerințele prea detaliate ale legii comerciale, parte de baza și natura deosebită a afacerilor de asigurare. Din acest motiv, bilanțul unei societăți de asigurare — în fața publicului mare, a lumii laice, cum i-se zice — poate fi restălmăcit în fel și chipuri. Un bilanț rău poate fi prezentat de bun și viceversa. Sunt puțini aceia, cari pot să controleze cu competență adevărul.

Dar oricât de grea este înțelegerea bilanțurilor societăților de asigurare pentru publicul nespecialist, totuși există un mijloc destul de ușor, pentru a scoate la lumină adevărul, care numai unul poate fi și care — mai curând sau mai târziu — trebuie să se arăte. Mijlocul acesta este comparațiunea. A pune față în față bilanțurile societăților de asigurare, mai cu seamă a celor cam de aceeași vârstă și mărime — este, desigur, mijlocul cel mai bun, poate chiar singurul, prin care să se poată arăta purul adevăr.

*

Despre bilanțurile băncii noastre de asigurare am susținut — și cu noi toate organele publicistice competente și desinteresate — că sunt unele dintre cele mai reale și mai solide, din câte se pot închipui. Am arătat că banca noastră de asigurare a izbutit nu numai să-și amortizeze dela început toate cheltuețile

mari de acviziție — ceea ce nu știm să mai fi făcut careva societate similară — dar a produs și un profit curat destul de mulțumitor, un profit care i-a îngăduit să plătească și o modestă dividendă de patru procente. Aceste două împrejurări le-am numit rezultate demne de apretiat, care trebuie să ne reverse încredere pentru viitor și pentru conducerea solidă și reală a băncii noastre de asigurare.

Mulți au înțeles expunerile noastre și le-au apretiat dupăcum se cuvine. Au fost însă și de aceia — cu deosebire invalizii unei societăți jidovite, deprinsă să-și facă mendrele printre Români — cari au avut totuși nerușinarea să continue cu calomniile și încercările de a induce publicul în eroare prin fel și fel de apucături. Natural, s'au găsit unii, cari poate le-au crezut. Acestora și altora de seama lor, le punem astăzi față în față bilanțul societății noastre cu bilanțurile unor societăți similare, cari și-au început activitatea cam în același timp cu noi, cari însă au avut și au protectori și ajutor neasemănat mai valoros decât modesta noastră întreprindere. Din aceste comparații cei ce vor voi, vor putea vedea și înțelege pe ce baze solide și pe ce principii sănătoase s'a pus banca noastră de asigurare în activitatea ei.

*

În prima linie ne vom ocupa cu societatea de asigurare „Herceg-Bosna“. Această societate s'a înființat în 1911 de cele mai mari bănci din Budapesta, cu un capital de patru milioane și cu scopul de a pune stăpânire în afacerile de asigurare pe Bosnia și Herțegovina. Din capitalul social este vărsat 30%, deci Cor. 1.2 mil. adecă atât cât are și banca noastră de asigurare. Este în al treilea an de activitate. A produs în viață cca 4 mil. 387 de mii, adecă tot cam cât a produs și Banca generală. În foc a produs — alimentată fiind

cu retrocesiuni de protectorii ei, băncile mari de asigurare — neasemănat mai mult. Și cu toate acestea la 31 Dec. 1913 a putut arăta un profit curat de abia Cor. 19,396—, din care însă suma de Cor. 10,741.06 a fost profit transpus din anul premergător. Astfel profitul faptic pe anul trecut de gestiune a fost Coroane 8,654.94. Afară de aceasta, societatea „Herceg-Bosna“ a trebuit să ia în activele sale ca spese de acviziție și organizație, cari să se amortizeze în sarcina anilor viitori, suma de Cor. 138,641.22. Față de aceste rezultate stă banca noastră de asigurare cu un profit curat de Cor. 50,458.60 și fără nici un filer spese de organizație și acviziție în activele sale.

O altă societate, care s'a înființat în același timp cu banca noastră este „Hungaria“ din Budapesta. Capitalul social al ei este de 6 milioane, din care s'a plătit 30%, adică 1.8 mil. Va să zică are cu 50% mai mare capital plătit decât Banca generală. Și rezultatul? La 31 Decembrie 1913 a arătat un profit curat de Cor. 68,678.78, din care însă Cor. 62,557.70 este câștig transpus din anul premergător. Urmează dar că tot profitul curat, rezultat al anului trecut, al acestei societăți a fost Cor. 6,121.08. Spesele de acviziție și organizație, trecute în active au fost de Cor. 2,610,270.86! E adevărat că banca aceasta a produs afaceri foarte multe, de aproape 16 ori mai multe de cât banca noastră. Tocmai de aceea nu vom face comparația speselor de acviziție și organizare, decât numai în mod proporțional. Vom lua adică numai a 16-a parte din suma de Cor. 2,610,270.86, ceea ce face Cor. 165,000. — Așadar față de profitul curat de Coroane 6,121.08 și de spese de acviziție și organizație luate în sarcina anilor viitori de Cor. 165,000—, avem banca generală cu profitul ei de peste opt ori mai mare și fără spese îngreunătoare în activele ei. Și suntem convingși, că dacă banca noastră ar fi avut capitalul vărsat al băncii „Hungaria“, adică Cor. 1.8 mil., profitul ei — după ce alte cheltuieli de regie n'ar mai fi fost — s'ar fi ridicat la aproape dublu.

În sfârșit a treia bancă, înființată cam în același timp cu banca noastră de asigurare este societatea pe acții „Hazai Általános katonai biztosító“ din Budapesta. Capitalul social vărsat al acestei bănci este Coroane 1,000,000—, deci numai cu 200 mii mai puțin ca la banca noastră. Se ocupă exclusiv cu afaceri de asigurări de viață. La 31 Decembrie 1913 a avut un profit curat de Cor. 4,926.84, iar spesele de organizare și acviziție, luate în active pentru a fi amortizate în anii viitori, fac suma de Cor. 175,918.21. La banca noastră? Am arătat mai sus.

Am mai putea vorbi la acest loc și de societatea de asigurare „Minerva“ din Budapesta, înființată deasemenea cam odată cu banca noastră de asigurare cu un capital de Cor. 600,000 și care societate a încheiat anul trecut cu un deficit de Cor. 190,518.61. De aceasta mai bine nu mai vorbim.

*

Din cele precedente își va putea face orișicine o icoană fidelă a rezultatelor ajunse de modesta noastră

bancă de asigurare. Va vedea, că pe când toate băncile de asigurare, fondate cam în același timp cu a noastră, au trebuit să raporteze în activele lor ca sarcină pentru anii viitori, sume de sute de mii și — pe lângă toate acestea — să ajungă la profite de tot neînsemnate, pe atunci Banca generală de asigurare n'a luat nici un filer în activele sale ca balast de spese și alte îndatoriri și a avut profit neasemănat mai mare — de aproape 8.—10 ori mai mare — ca celelalte bănci similare. Dacă ar fi luat și ea spese în active, cum se obicinuește și cum îngăduie și legea, chiar dacă aceste spese ar fi fost minimale, banca noastră ar fi putut arăta profit îndoit și întreit. — N'a făcut-o, a rămas la principiile ei reale și sănătoase, pe baza cărora dorim să se desvoalte și în viitor.

*

Credem că cele de mai sus învederează îndeajuns soliditatea și realitatea bilanțurilor băncii noastre de asigurare. Am mai putea însă arăta și alte împrejurări din care să se vadă superioritatea acestor bilanțuri. Ar trebui să ne uităm numai la rezervele de premii, special la cele de asigurări de incendiu, căci cele de viață presupunem că sunt și la celelalte bănci exact socotite, pe bază matematică. Astfel pe când la banca noastră rezerva asigurărilor de incendiu face 75%, pe atunci la „Herceg-Bosna“ și la „Hungaria“ face abia 40%. Iar dacă și banca noastră, s'ar fi mulțumit cu rezervă de 40%, profitul ei curat ar fi fost cu aproape 20 de mii de cor. mai urcat.

Am ținut să facem aceste constatări, nu pentru a detrage ceva din valoarea societăților amintite în cele precedente și nici pentru a aduce osanale băncii noastre de asigurare, ci simplu pentru a arăta, că în împrejurările grele, în cari trebuie să lucreze societățile de asigurare începătoare, noi n'am fost cei din urmă. De regulă societățile începătoare nu dau ani de zile dividende, precum nu au dat și nu dau nici cele înșirate mai sus. Noi — am dat și o modestă dividendă, ne-am amortizat toate spesele grele de acviziție și organizare și ne-am augmentat — mai mult ca alții — și rezervele. Deci așa credem că nimeni nu mai are cuvânt a nu sprijini și a nu avea încredere în banca noastră de asigurare. Ea merită tot sprijinul și toată încrederea, pe care să i-l și dăm, căci numai așa putem conta la rezultate și în viitor.

Finanțele monarhiei Austro-Ungare.

Datoria monarhiei austro-ungare se urcă actualmente la aproape 20 miliarde.

Datoria generală a statului este de 5189 mil. cor., din care 1400 milioane cor. cad în sarcina Ungariei, celelalte 3789 milioane revin Austriei, în baza acordului intervenit în 1903.

Datoria austriacă este de 7516 mil. cor. cea ungară de 6650 milioane coroane. Imprumuturile au fost contractate în Franța, Anglia, Germania, Olanda și

Belgia. Până acum câțiva ani cele mai multe împrumuturi fuseseră contractate în Franța, azi târgul francez fiind închis monarhiei austro-ungare, aceasta se adresează în primul rând Germaniei.

Budgetul austriac este unificat: el conține toate veniturile și toate cheltuielile, atât cele ordinare cât și cele extraordinare.

În șase ani budgetul Austriei a sporit deci cu un miliard de coroane și bugetul din 1914 este și mai mult sporit.

Cheltuielile bugetului austriac nu sunt acoperite din intrările ordinare. Pentru a acoperi deficitele din ce în ce mai considerabile, se recurge la împrumuturi. Până în 1908 excedentele erau regulate, în 1909 bugetul s'a saldat cu un deficit de 132 mil. cor., în 1910 cu aproape 100 mil. și în 1911 cu 53 mil. În 1911 și 1912 situațiunea a fost și mai mult agravată, prin cheltuielile mobilizării armatei austriace în timpul crizei în Balcani.

Printre cauzele diferite, cărora se datoresc aceste deficite ale bugetului, sarcinile militare ocupă primul loc.

Pentru a echibra bugetul din 1913 s'a prevăzut un spor al veniturilor ordinare cu 152 milioane.

Dar nici acest spor n'a fost suficient și s'a recurs la tot felul de mijloace pentru a stabili echilibrul; între altele s'au întrebuințat 42 mil. cor. din plus-valoarea intrărilor ordinare din 1912 și s'a redus anuitatea consacrată la amortizarea datoriei, rambursând în 1913 cu 45 milioane mai puțin decât în 1912.

Dar echilibrul atât de greu stabilit a fost nimicit prin reaua situațiune financiară din departamentul căilor ferate. În intrările bugetului, căile ferate figurează cu 886 mil. cor., adică dublul produsului tuturor impozitelor directe ale imperiului.

Aceste intrări nu sporesc decât foarte încet, pe când cheltuielile cresc cu o mare repeziune. În 1913 s'au cheltuit cu 42 milioane mai mult decât în 1912 și de fapt bugetul c. f. s'a saldat cu un deficit de 70 mil. coroane, dacă ținem seamă de serviciul de dobânzi și de amortizare a capitalului investit.

Cheltuieli extraordinare pentru armată pe de o parte, deficite pe de altă parte, Austria este nevoită să recurgă mereu la noi împrumuturi. Astfel între anii 1902 și 1911, datoria a sporit cu trei miliarde, în ultimii trei ani cu un miliard, fără ca cheltuielile extraordinare, care au fost acoperite provizor prin bonuri de tezaur, să fi fost consolidate.

Din cifrele de mai sus rezultă, că situația financiară a monarhiei noastre este destul de dezolată. Afla-se-va în curând și care va fi calea de a recăștiga echilibrul, sdruncinat prin politica economică adeseori irațională urmată de ceice conduc destinele monarhiei?

Trebuie publicat raportul anual al direcțiunii sau nu?

— O decisiune curială importantă. —

În zilele trecute Curia reg. s'a ocupat cu o chestiune nu numai interesantă, ci și importantă pentru societățile pe acții. Anume a avut să hotărască chestiunea, mult controversată, dacă, în sensul § 198 al art. de lege XXXVII:1875, direcțiunea societății pe acții este obligată a publica, pe lângă bilanțul anual revizuit de comitetul de supraveghiere și *raportul direcțiunii către adunarea generală* — cu 8 zile înainte de ținerea adunării generale sau publicarea acestui raport nu este obligatorie, ci numai facultativă, și publicate trebuie numai bilanțul subscris de direcțiune, revizuit și subscris și de comitetul de supraveghiere, *precum și raportul organului de control referitor la bilanț?*

Curia reg. a enunțat, că direcțiunea societății pe acții, în sensul § 198 al art. de lege XXXVII: 1875 *nu este obligată a-și publica și raportul anual propriu, deodată cu bilanțul și cu raportul comitetului de supraveghiere*, ci, cu 8 zile înainte de adunarea generală trebuie publicat numai raportul referitor la bilanțul subscris de direcțiune și revizuit și subscris și de comitetul de supraveghiere.

În motivarea acestei decisiuni a sale Curia regală zice:

Paragraful 195 al art. de lege XXXVII:1875 dispune în alinea a 2-a, că comitetul de supraveghiere are să examineze încheierile anuale și bilanțul, precum și propunerile referitoare la împărțirea profitului net și să prezinte despre aceasta în tot anul un raport către adunarea generală. În legătură cu această dispoziție stă § 98 al art. de lege XXXVII:1875, care obligă direcțiunea a publica cu 8 zile înainte de adunarea generală bilanțul anual, examinat de comitetul de supraveghiere, împreună cu raportul de prezentat adunării generale.

Considerând dispozițiile acestea, ce stau în legătură una cu alta, nu încapă nici o îndoială, că singurul scop al publicației, pretinsă de lege, este, ca acționarii, creditorii și alți interesați, cari stau sau voiesc să intre în vre-o legătură cu societatea pe acții să se poată orienta, din bilanțul publicat și din raportul comitetului de supraveghiere, încă înainte de adunarea generală anuală asupra situației financiare a societății pe acții și, ca acționarii, întrucât doresc, să ia cuvântul în adunarea generală cu privire la unele date și poziții de excepționat ale bilanțului — să aibă timp deajuns a lua informațiile necesare dela însăși direcțiunea societății pe acții. Pentru orientarea celor interesați în direcția aceasta nu este necesar a cunoaște raportul amănunțit, referitor la mersul afacerilor societății, la rezultatele obținute și la alte chestiuni, ce privesc societatea. De altcun rapoartele di-

rectiunilor societăților pe acțiuni mai mari, adeseori foarte voluminoase și deci greu de publicat în întregime, conțin nu arareori și date, a cărora publicare înainte de adunarea generală poate atinge chiar și interesele societății pe acțiuni. Din motivele acestea încă urmează să sub raportul amintit în § 198 al legii comerciale, este a se înțelege *numai raportul comitetului de supraveghiere*, pretins a se da publicității, conform § 195 al art. de lege XXXVII: 1875. Prin urmare deodată cu bilanțul anual trebuie publicat numai raportul acesta și nu și raportul anual al direcțiunii societății pe acțiuni.

Drepturile bacalaureaților școalelor comerciale în Ungaria.

În Ungaria absolvenții cu testimoniu de bacalaureat a școalelor comerciale, se bucură de următoarele drepturi principale:

1. Pot fi primiți în cursul prim al academiei agronomice din Magyaróvár (Magyaróvári Gazdasági Akadémia).

2. În alte institute de felul acesta pot fi primiți în cursul al doilea.

3. Se pot înscrie la Academia comercială orientală din Budapesta (Keleti Kereskedelmi Akadémia), unde învață mai cu seamă limbi străine, în prima linie orientale, și obiecte comerciale. Durata cursului e doi ani. Bani de colegii pe un an K 80.

4. Se pot înscrie la Academia comercială din Budapesta (Budapesti Kereskedelmi Akadémia) în cursul academic. Dă calificatiune comercială mai înaltă. Durata cursului 2 ani. Bani de colegii în cursul prim K 300, în cursul al doilea K 200 anual.

5. Se pot înscrie la Academia comercială din Cluj (Kolozsvári Kereskedelmi Akadémia) în cursul academic. Organizațiunea și scopul e același ca al celei din Budapesta. Bani de colegii sunt aici K 240.

6. Se pot înscrie în institutul pentru calificarea profesorilor pentru școalele comerciale din Budapesta (Kereskedelmi Iskolai Tanárképző Intézet). Durata cursului 4 ani. Bani de colegii K 30 semestral. Începând din anul școlar 1903/4 primește elevi în număr limitat numai pe baza atestatorilor de bacalaureat cu *foarte bine*, iar de câțiva ani încoace și cu *bine*, întru cât numărul limitat n'ar fi completat prin cei eminenti. Înscrierea se face, ca și la celelalte institute, în prima jumătate a luni Septembrie st. n.

7. Se pot înscrie la cursurile de comunicațiune r. u. (M. kir. Közlekedésügyi Tanfolyamok).

8. Se pot înscrie la Academia de export din Fiume. (Fiumei m. kir. Kiviteli Akadémia). Taxa de colegii K 100 anual.

9. În sensul Art. de lege I. din 1883 despre calificatiunea funcționarilor, atestatul de bacalaureat dela școala comercială superioară îndreptățește la următoarele funcții:

a) La oficiile poștale: până la postul de funcționar suprem inclusive.

b) La oficiile de administrațiune: posturi de oficial la monopolul de tabac, magazinier, la conducerea de cărți funduare.

c) La oficiile de cassă: la posturile de oficiali la casieriiile centrale ale statului și la oficiile de dare.

d) La muniții de pictate: la posturi de controlori, contabili, revizori, casieri, directori.

e) Bacalaureatul, care face și examen de stat din contabilitatea cameralistică, — pentru ceace poate obține termen de doi ani dela numire, — poate fi aplicat la birourile de contabilitate ale statului, ca funcționar de contabilitate și de control la toate oficiile de stat, precum sunt ministeriile, direcțiunile financiare, direcțiunile domeniilor statului, oficiile pentru măsurarea competențelor și de dare, regia monopolului tutunurilor etc.

10. Certificatul de bacalaureat dă dreptul la serviciul militar de un an aici în patrie și în România.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Budapesta, 9 Iulie 1914.

Banca Austro-Ungară a fost asaltată per ultimo Iunie a. c. cu cereri mai mari decum se așteptase înainte de a fi apărut sumarul semestral, cari cereri luaseră proporții mai mari decât chiar și în anul trecut. Cu toate acestea statusul este mai favorabil decât în anul trecut la același termen. Refluxul în săptămâna ultimă n'a luat proporții mai mari. Lipsind ofertele străine total, iar ofertele indigene private apărând pe piață numai sporadic și în sume de tot neînsemnate, singurul izvor de bani a rămas și pe mai departe tot banca de emisiune. Etalonul privat notează între astfel de împrejurări numai nominal $3\frac{5}{8}\%$ pentru cambii prima vieneze, $3\frac{3}{4}\%$ pentru cambii prima budapestane, 4% pentru material dela băncile mijlocii și dela $4\frac{1}{4}\%$ în sus pentru material de altă proveniență.

Banca Austro-Ungară și-a epuizat în urma cereșilor intensive contingentul de bilete libere de dare de circa 131 mil. cor., ce-l avuse per 23 Iunie și a ajuns a avea în circulațiune un contingent de bilete supuse la dare de 116 mil. cor. per ultimo Iunie, în urma cărei împrejurări statusul s'a agravat cu circa 247 mil. față de 23 Iunie a. c., contra 225 mil. în anul trecut la finea semestrului prim. Anul trecut se urcase portofoliul băncii de emisiune per ultimo Iunie cu 145 mil. față de 206 $\frac{1}{2}$ mil. în a. c. atingând cifra de 856 mil., iar lombardul cu 20 mil. față de 21 $\frac{1}{2}$ mil., totuși portofoliul în a. c. e cu circa 105 mil. mai redus ca anul trecut la același termen, iar lombardul cu circa 39 mil., fiind circa 195 mil. per ultimo Iunie. Din depunerile de giro se ridicaseră în săpă-

mâna ultimă a semestrului prim în a. c. circa 19½ mil., contra 25½ mil. în a. t. la aceeași perioadă. Contingentul biletelor de bancă în circulațiune s'a urcat cu circa 243½ mil. la 2 miliarde 325 mil. cor., iar a. t. eră acest contingent cu 72 mil. și mai mare.

Bursele de efecte indigene au ajuns la culmea depresiunii. Lipsește orice animație. Publicul privat e cu totul rezervat, iar speculanții de profesiune sunt în mare parte în vilegiatură. Cursurile scad mereu. Renta de cor. ung. de 4% ajunsese ieri până la 79·15% iar alte efecte au pierdut câte 5—6 și mai multe cor., deși n'a fost o învârtire mai mare.

La *Berlin* abundența de numărare continuă a se menține în proporția de până acum. Etalonul privat a scăzut treptat după ultimo, notând azi 2¼% pentru material mai scurt și 2% pentru material ceva mai lung. Bani de zi asemenea caută plasare contra 2%. Banca imperială germană aveă per 23 Iunie a. c. un contingent de bilete libere de dare de 561 mil. marce, care s'a redus per ultimo la 33½ mil. Și aci au fost cererile mai mari ca în anul trecut, când statusul băncii se agravase numai cu 442 mil. Portofoliul se urcase per ultimo Iunie a. c. cu 457 mil. iar lombardul cu circa 17 mil., iar depunerile de giro s'au redus cu considerabila sumă de 208 mil., până când bonurile de tezaur s'au urcat cu circa 103½ mil., iar stocul metalic a scăzut cu considerabila cifră de peste 81 mil. și în fine contingentul bancnotelor în circulațiune s'a urcat cu 602 mil., atingând cifra respectabilă de 2 miliarde 406½ mil., iar portofoliul ajungând la 1 miliard 213 mil.

La *Paris* situațiunea e neschimbată. Etalonul privat notează 2¾%. Portofoliul băncii de emisiune franceze se urcase per ultimo Iunie a. c. abiă cu 179 mil. franci, iar depunerile de giro atât cele private cât și ale statului s'au redus cu 78½ mil. Portofoliul cambial s'a urcat la circa 1 miliard 791 mil., iar contingentul bancnotelor în circulațiune s'a urcat cu circa 200 mil. la cifra considerabilă de 6 miliarde 51 mil. Asemenea s'a urcat în timpul din urmă în măsură frapantă stocul metalic în aur, care eră per ultimo Iunie a. c. 4 miliarde 58 mil., o cifră care n'a mai fost atinsă până acuma. Numai în ultimele două săptămâni ale lunii Iunie a crescut cu circa 200 mil., iar față de anul trecut la acelaș termen este o creștere de aproape 750 mil. Acoperirea efectivă a biletelor de bancă în circulațiune este de 77·61%, iar per 23 Iunie fusese de 75·74% chiar. Creșterea stocului metalic în aur la «Banca imperială germană» a fost de 268 mil. Marce, iar la «Banca Austro-Ungară» abiă de 44 mil. cor. față de ultimo Iunie an. trecut.

În 7 I. c. a fost prima zi de subscripțiune a emisiunii de 3½% rentă amortizabilă în decurs de 25 de ani, în sumă de 805 mil. franci, iar rezultatul a întrecut toate așteptările, observând, că deja la oarele 11 s'a constatat o supraoptare de peste 40 de ori a sumei emise, — adică de peste 32 miliarde franci. Primo loco se vor considera optările micilor

capitaliști, iar numai după aceea se vor clasifica celelalte opțiuni. Emisiunea aceasta a fost așa zicând o demonstrație eclatantă și splendid reușită, o satisfacție morală a capitalului și pieței franceze față de insinuările din lunile din urmă. Considerând, că pierderile de curs ale capitaliștilor francezi numai în renta perpetuă se evaluează la circa 4 miliarde, iar în alte hârtii de valoare principale cotate la bursele franceze pierderea se cifrează cu circa 600 mil. franci, neconsiderând pierderea efectelor exotice de alte câteva miliarde, — emisiunea aceasta e unică în felul ei și gestul capitaliștilor francezi impunător.

La *Londra* situațiunea nu s'a schimbat esențial. Cererile însă și aci au fost mai intensive ca în anul trecut la acelaș termen. Portofoliul s'a urcat cu 97 mil. funți sterlingi, față de 447 mil. funți în anul trecut. Depunerile de giro însă au crescut cam în acelaș raport, adică cu 9·6 mil. livre. Etalonul drivat a scăzut la 17/8%.

Din *New-York* se signalează, că ultimele săptămâni s'au fost imbarcat din America aur cu destinația pentru Europa în valoare de circa 100 milioane dolari, circa 500 mil. cor. Cauza principală a fost refluxul hârtiilor de valoare americane din Europa spre țara mamă și cursul urcat al livei sterline, care a scăzut în zilele din urmă până la 4·88 pentru un dollar, astfel exportul de aur nu se mai rentează.

Etalonul privat la *Amsterdam* notează 3¾%, asemenea la *Bruxelles*.

V. V. B.

ASIGURĂRI.

Asigurări de produse în contra grindinei și a focului. Din mai multe părți ne vine știrea, că ghiata a făcut mari pagube în bucatele-holdele țărănimii noastre, prin ce, — după atâția ani grei, — o parte a oamenilor noștri au ajuns la o stare materială și mai grea. Cari și au asigurat produsele contra grindinei, au scăpat din năcazul acesta, fiindcă pagubele avute se rebonifică dela asigurători. „Banca generală de asigurare“ din Sibiu primește încă și în luna aceasta asigurări contra grindinei. Indemnăm pe oamenii noștri, să grăbească a-și asigura bucatele la banca românească, căci încă nu este târziu. Acei, cari au bucate frumoase, ar face un păcat strigător la cer, dacă nu s'ar îngriji prin asigurare, să-și apere avutul lor agonisit prin muncă grea. Păcătuesc contra familiei lor, contra intereselor naționale toți aceia, cari nu se îngrijesc de acest avut. E destul jumătate de ceas ca toată munca unui an să fie zădărnicită și să nu mai avem, ce seceră.

Tot la locul acesta indemnăm poporul nostru, să-și asigure bucatele și contra focului. Pentru 2—4 coroane, ce se plătește pe 2—3 luni pentru asigurarea produselor, agronomul va câștiga liniștea sufletească și-i va fi munca apărută, avutul îi va rămânea neștirbit. Acei,

cari au bucate frumoase, ușor pot jertfi 2—3 măsuri de grâu, căci prin aceasta vor apăra pe cele 2—300 măsuri, de care au așa mare nevoie și cari îi scapă dela foamete, care și anul acesta a bântuit în multe ținuturi, — adeseori chiar din vina oamenilor noștri.

Asigurări contra spargerilor și a furtului. Ni-se comunică, că „Banca generală de asigurare“ din Sibiu a introdus și contractarea *asigurărilor contra spargerilor*, ramură nouă la banca noastră și foarte importantă, pe terenul asigurărilor. Insemnătatea o capătă prin împrejurarea, că în viața noastră așa numită modernă, din zi în zi tot mai dese sunt cazurile de spargeri și furt. Cu tehnica modernă ține pas și iscusința spărgătorilor. Până de prezent nu avem nici o modalitate de a ne apăra avutul nostru contra acestor răuvoitori, ci numai prin asigurare. Recomandăm băncilor noastre, să se asigure contra spargerilor și furtului; intelectualilor să-și asigure locuințele lor; comercianților și industriașilor, să asigure marfa și alte materii; preoților, să asigure bisericile și școalele. Toate deslușirile de lipsă se pot primi dela direcțiunea din Sibiu, precum și dela agenturile principale din Arad, Brașov, Cluj, Lugoj și Vârșet ale „Băncii gen. de asigurare“.

JURISDICȚIUNE.

Darea caselor date în chirie. După casele date în chirie trebuie fixată *darea după chirie* și nu darea de casă după clasă, chiar și în cazul, când darea în sensul §-ului 14, alinea ultimă, a art. de lege VI din anul 1909, nu poate fi mai mică decât darea corăspunătoare după clasă.

(Jud. adm. sub Nr. 3959/1913 P.).

CRONICĂ.

Adunarea generală a „Solidarității“. Drept întregire a raportului nostru publicat în numărul ultim asupra adunării generale a „Solidarității“ ținem a aminti, că Sâmbătă la 27 Iunie a. c. după terminarea conferenței revizorilor noștri experți, aceștia precum și ceilalți număroși reprezentanți ai băncilor noastre, prezenți la conferență, au avut prilej a asista la *niște demonstrații foarte reușite și interesante ale dlui Petru Simtion*, cu cunoscutul său *aparat pentru aflarea intereselor*. Inventatorul a calculat cu mașina inventată de D-Sa, în fața publicului asistent, tot bărbați pricepători în materie, mai multe liste (consemnări) de reescont mari, apoi extrase de cont-curent etc. cu o repeziciune și cu o exactitate uimitoare încât privitor la aparatul prezentat numai o părere s'a putut auzi la întreaga asistență: că este extraordinar de practic, ușor de manuat și că are mare viitor; deci merită inventatorul

tot sprijinul oamenilor de bine și a cercurilor băncilor noastre. Sub impresia reușitelor demonstrații făcute de d-nul Simtion s'a și aflat un inimos director al uneia din băncile noastre, care pătrunzând și apretând importanța aparatului, pentru toate cercurile, cari au de făcut calculațiuni de interese — s'a declarat gata a sta materialicește și moralicește în ajutorul inventatorului pentru finanțarea aparatului său. După cât suntem informați numitul domn împreună cu d-l Simtion, vor pleca deja în curând în țările din Apus pentru a valoriza invenția.

Luni la 24 Iunie a. c. s'a făcut excursiunea la Călimănești—Căciulata, Râmnic-Vâlcea etc., proiectată pentru participanții la adunarea generală a „Solidarității“. Din cauza timpului nefavorabil au participat la excursiune numai un număr mic din delegații băncilor cari însă sub conducerea probată și agilă a dlui T. R. Popescu s'au reintors cu cele mai plăcute impresii și amintiri din Regat.

Curs pentru funcționari de bancă. Ca și în anii trecuți, așa și în anul acesta, se va ține în Keszthely, un curs de specialitate pentru funcționari de bancă. Cursul se începe la 19 crt. și durează până la 20 August a. c. Taxa de înscriere este K 10 — pentru nemembrii reuniunii funcționarilor de bancă, care aranjează cursul.

Conferențele, cari se vor ține cu aceși prilej sunt: Criza financiară și învățămintele ei; Noua procedură jud. și afacerile ipototecare; Chestiuni financiare-economice internaționale; Afacerile de bursă și provincie; Probleme economice; Camerele institutelor de bani, chestia reviziilor și asigurarea depozitelor spre fructificare; Chestiuni de carte funduară, Reforma institutelor de bani; Darea institutelor de bani și nouele legi de dare.

„Stuparul“ *reuniune economice de credit în Brașov-Stupini* a hotărât în adunarea sa generală extraordinară dela 9 Iunie a. c. lichidarea reuniunii. Ca lichidatori au fost aleși domnii *Romulus Dogariu*, contabil în Brașov; *Romulus Cosma*, învățător, *Nicolae Ghimbășan* și *George Drăgușel*, economi în Stupinile-Brașovului.

BIBLIOGRAFIE.

I. G. Bibicescu. Rectificări și constatări cu privire la Banca Națională a României. București. Impri-meria Băncii Naționale a României. 1914.

Sub titlul acesta actualul guvernator al Băncii Naționale a României, dl **I. G. Bibicescu** în o broșurică de 78 pag., precedată de o «Scrisoare deschisă» adresată dlui I. N. Lahovary — își ridică cuvântul de apărare în contra critice făcute și a invinuirilor aduse — pe nedrept — băncii de emisiune a României în toiul luptelor politice recente din Regat purtate în jurul revizuirii constituției.

În IX capitole mai mari, dl guvernator, cu calmitatea omului superior și conștiință de dreptatea cauzei, ce apăra, dovedește punct de punct, cu dovezi nerăsturnabile, netemeinicia acuzațiilor aduse Băncii Naționale a României și în același timp, prin faptele, ce

înșiră din trecutul măi îndepărtat și recent și din prezentul acestei instituțiuni, relevază însemnatele faloase, ce statul le-a avut dela Banca de emisiune și serviciile mari, ce ea a adus, adeseori în vremuri din cele mai grele, comerțului, finanțelor și în general întregei economii naționale a țării.

SUMAR.

Constatări indiscutabile. — **Finanțele monarhiei Austro-Ungare.** — Trebuie publicat raportul anual al direcțiunii sau nu? — **Drepturile bacalaureaților școalelor comerciale în Ungaria.** — *Revista financiară:* Situațiunea — *Asigurări:* Asigurări de produse în contra grindinei și a focului, Asigurări contra spargerilor și a furtului. — *Jurisdicțiune:* Darea caselor date în chirie. — *Cronică:* Adunarea generală a «Solidarității». Curs pentru funcționari de bancă. «Stuparul». — *Bibliografie.*

„CRIȘANA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Brad (comit. Hunedoarei).

Concurs.

(2—2)

Pentru ocuparea unui post de funcționar la centrala institutului din Brad se publică concurs cu terminul de **14 Iulie st. n. 1914** pe lângă următoarele emolumente: salar fundamental anual 1200 cor., 15% adaus de scumpete după salar, 300 cor. bani de cvartir la an și tantiemă statutară. După un an de probă respectivul va fi definitiv, înscris la fondul de pensiune al institutului și i-se vor acorda 5 cvinevenale à 10% după salarul fundamental.

Dela reflectanți se recere, ca să fie absolvat o școală comercială cu examen de maturitate și să aibe praxă de bancă. Cei cu cunoștințe de limbi vor fi preferiți.

Cererile însoțite de atestate în original sau còpie legalizată sunt a se înainta subsemnatei direcțiunii, iar postul este a se ocupa îndată după alegere, sau cel mai târziu la **1 August st. n. 1914.**

Brad, 26 Iunie 1914.

Direcțiunea.

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgiul-român (Oláhszentgyörgy, Besztercze-Naszód megye) cu apele minerale „Hebe“.

La poalele munților nordici ai Transilvaniei, în o vale romantică cu climă sub-alpină, se află comuna curat românească Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de «HEBE».

Apa «HEBE», pentru cantitatea mare de **carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic** ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebuițează ca **cură de beut** cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la **constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și de rinichi, la emoroide, la benoragie și catare de mitră.**

Ca bae (scaldă) influințează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonice, parametricite etc. precum și deosebitele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de **odăi** corăspunzător mobilate stau la dispoziția publicului cu prețul de 2—5 cor. la zi, în hotelurile și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare dela 25 August până la 30 Septembrie, atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%

◆ Bucătărie foarte bună și ieftină. ◆

Onoratului public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis. Parc și alee (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K 1'20, de clasa II. 1 cor.

Calea ferată are stațiune în loc, unde în orice timp stau trăsuri comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

Direcțiunea băilor.

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE“.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE“.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHALI.

